

Australian Government

COVID-19
VACCINATION

Booster ni COVID-19 : taro dau tarogi wasoma

Tauri na i tukutuku oqo ena 10 Noveba 2021.

1. E cava na vuna meu taura kina na booster niu sa cula oti vakarua ena wainimati ni COVID-19?

O ira na kena dau ni bula e Ositerelia, na Australian Technical Advisory Group on Immunisation (ATAGI) eratou sa vakasalataka ni sa soli raraba vei na lewe ni vanua yabaki 18 lako cake na booster se wainimate ni tatarovi ni COVID-19 me rawa ni kaukauwa tiko kina na taqomaki ni noda bula mai na COVID-19.

Na booster ena vakalevu taka cake sara na kaukauwa ni vei maroro ni wainimate mai na COVID-19, tauvimate bibi, kei na mate vu mai na COVID-19. Na booster e na taqomaki iko tikoga, ratou na nomu matavuvale vatakei ira na nomu veikilai mai na COVID-19.

2. Na cava ena yaco ke sega niu taura na booster?

Kevaka o sega ni taura na booster, na kaukauwa ni cakacaka ni wainimate ka taqomaki iko tiko mai na COVID-19 sa na lailai sobu. E rawa ni yaco me sa seavu yani na vei maroro mai na mate oqo. Ke yaco oqo ena vakalevu taka talega na kena rawarawa ni tauvi iko ma COVID-19 ka rawa talega ni o solia vei ira na tani. Na booster e se sega ni vakalawataki.

3. Ena gadrevi meu taura na booster ena vei yabaki?

Na vakasala ena gauna oqo me soli ga e dua na booster ni sa oti e ono na vula mai na nomu karua ni cula. ATAGI e tosoya tikoga na vakadidike ka na qai soli vakasala tale mai kevaka e gadrevi me soli tale eso na booster.

4. Na wainimate cava e dodonu meu taura me noqu booster?

Na ATAGI e solia tiko na i vakasala me da taura na Pfizer (Comirnaty) me wainimate ni booster dina ga ke duatani na wainimate ko taura ena matai ni gauna (initial course). Na wainimate na Pfizer e sa vakasalataka ni sa vakadonui. E rawa talega ni o taura na AstraZeneca (Vaxzevria) me nomu booster kevaka o sega ni rawa ni taura na wainimate na Pfizer baleta ni sega ni vinaka vei iko se baleta ni o sa taura oti e rua na wainimate na AstraZeneca.

5. Na gauna cava e na rawa niu taura kina na booster

E sa rawa ni o taura na wainimate ni booster ni COVID-19 kevaka o yabaki 18 ka lako caka ka sa taura oti e rua na i cula ni wainimate (primary course) ka sivia oti e ono na vula. Na booster ka

wainimate in COVID-19 e se sega ni soli na kena veivakadonui me ra taura na gone sebera ni yacova na yabaki 18, ni se sega ni levu talega na tauvimate bibi vei ira na yabaki oqo, na primary course ni COVID-19 e sa rauta vinaka na veitaqomaki e yagodra.

6. Na cava meu waraka kina na gauna ni tauri booster?

Na vakadidike e vakaraitaka ni sega ni gadrevi mo taura na booster ke sebera ni oti e ono na vula mai na nomu i karua ni cula. Kevaka o taura na booster ni sa oti e ono na vula mai na nomu karua ni cula ena levu cake sara kina na nomu maroroi mai na COVID-19.

7. Au na kila vakacava na gauna meu na taura kina na booster?

E vinaka mo kerea mo lai taura na booster kevaka esa oti e ono na vula mai na gauna o taura kina na nomu i karua ni cula ena wainimate ni COVID-19. Na siga o taura kina na i karua ni nomu cula ena na wainimate na COVID-19 e tiko ena nomu vaccination certificate. Kere vakasala vei nomu vuniwai baleta na gauna vinaka mo taura kina na wainimate ni booster.

8. Evei na vanua au na rawa ni taura kina na booster?

Na booster e rawa ni o taura mai vei nomu vuniwai, ao vei ira na pharmacies, Aboriginal Community Controlled Health Services, vatakei na vaccination clinics ni matanitu.

9. E rawa vakacava meu book taka na noqu booster?

E rawa ni o book taka na nomu booster ni sa oti e ono na vula mai na nomu karua ni cula. Kevaka o via book taka, vosa vei nomu vuniwai, gole vei na Vaccine Clinic Finder ena walivaliva na www.covid-vaccine.healthdirect.gov.au se www.australia.gov.au se qiria na naba ni talevoni 1800 020 080. Na veiqaravi ni vakadewa vosa vakaviti, qiria na 131 450.

10. Au na sauma beka na wainimate ni booster?

Na wainimate ni COVID, wili kina na booster, e soli wale vei ira kece na lewe ni vanua e Ositerelia. Kevaka e sega na nomu Medicare se na nomu visa – se rawa tikoga ni soli vei iko na wainimate ni COVID-19, wili talega kina na booster.

11. E vakatarai me ra taura na booster na marama bukete se vakasucu gone?

Na wainimate mai vei Pfizer e vakatarai me booster vei ira na bukete se vakasucu gone. Vosa vei na nomu vuniwai baleta na yaga ni booster ke o bukete se vakasucu gone tiko.

12. Keu se taura oti na matai ni noqu cula ena ono na vula sa oti – au se taqomaki tikoga mai na COVID-19?

Na veitaqomaki mai na tauvimate bibi e se kaukauwa tikoga ni oti e ono na vula mai na karua ni nomu cula. E duidui na tamata yadua ena veitaqomaki ni wainimate ni COVID-19. Na booster ena vukea na kena kaukauwa tikoga na veitaqomaki. ATAGI e dau raica na i tukutuku ni vakadidike ni wainimate ena vei yasai vuravura. E vakaraitaka na vakadidike ni kaukauwa ni veitaqomaki mai na wainimate ni COVID-19 e malumalumu sobu ni oti e ono na vula.

13. Au se taqomaki tikoga mai na tauvimate bibi ni COVID-19?

E rua na i cula (primary dose) ena wainimate ni tatarovi e na solia vei iko na veitaqomaki levu taudua mai na revurevu ni tauvimate ni COVID-19. E dodonu mo vakamuraia na vakasala vakavuniwai ka muria talega na i vakarau ena maroroya na nomu bula vaka na sava liga wasoma,

tu veiyawaki me 1.5 na mita (metre) mai vei ira na tani, check in vei na vanua o gole kina ka daramaka na nomu mata vulo (mask) ke gadrevi.

14. E na laurai vakacava na booster ena noqu vaccine records?

Na nomu booster ena biu talega ena nomu COVID-19 vaccination certificate. Gole yani vei na Services Australia walivaliwa ena www.servicesaustralia.gov.au ka tiko kina na vakamacala baleta na gaunisala cava mo rawa ni taura kina na nomu vakadinadina (proof) ni o sa taura oti na wainimate ni COVID-19

15. Na lewe ni noqu matavuvale e tiko ena vanua ra qaravi kina na taba qase kei ra na malumalumu – na gauna cava kei na sala cava era na taura kina na nodra booster?

Na gauna mo taura kina na booster e vakatau tiko ena gauna cava e oti kina nomu karua ni cula se primary course.

E Ositerelia, na wainimate ni COVID-19 e soli vakailiu vei ira na lewe ni vanua ka rawarawa na nodra tauvimate bibi se mani mate mai na COVID-19. E levu vei ira na sa cula oti vakailiu ena wainimate sa kena gauna talega me ra taura kina na booster.

Na matanitu ni Ositerelia e tekivuna na porokaramu me ra taura wainimate ni booster kina na lewe ni vanua taba qase kei ira na malumalu ena vanua era vakaitikotiko kina tekivu mai na 8 Noveba 2021.

E rawa talega vei ira na lewe ni vanua oqo me ra taura na booster mai na udolu vakacaca na vale ni veiqaravi (e levu talega e solia tiko na priority booking).

16. O au cakacaka tiko ena vanua ra qaravi kina na i taba qase, malumalu se dau veiqaravi e vale- (home care) e dodonu beka meu taura na booster kevaka au via maroroya noqu cakacaka?

Na wainimate ni booster e se sega tiko ni vakalawataki me ra taura o ira na cakacaka ena tabana ka qaravi ira na taba qase, ira na malumalu kei ira na veiqaravi e vale ia e sa soli tikoga na kena vakasala ni vinaka cake sara me ra taura.

17. O au tauvimate bibi (immunocompromised) ka dodonu meu na “cula vakatolu” – e gadrevi talega meu taura na booster?

Na booster e se sega tiko ni vakasalataki me ra taura na tauvimate bibi (immunocompromised) ka ra sa cula oti vakatolu vei na wainimate ni COVID-19. ATAGI e dau vakadikeva tikoga ka na qai soli vakasala baleta na booster vei ira na sa cula oti vakatolu mai muri.

18. Era na taura vakacava na booster o ira na vakaitikotiko vakayawa?

Na booster ena vakarautaki tiko vei ira na vakaitikotiko vakayawa me vakaga na nodra taura na matai kei na karua ni cula mai vei vuniwai, se vale ni veiqaravi, pharmacies kei na clinic ka vakarautaka na matanitu.

19. E sa vakadewataki na i tukutuku baleta na booster vei na noqu vosa vakavanua?

Na vakamacala ni booster e vakadewataki ka sivia e 60 na vosa ni vei vanua Department of Health website, www.health.gov.au/covid19-vaccines-languages

Kevaka o gadreva eso tale na i tukutuku qiria na 1800 020 080. Kevaka o gadreva a vakadewa vakaviti, qiria na 131 450.